

На основу одлуке научног института за ветеринарство Србије 03-1657 од 26.10.2022. год. именована сам за рецензента техничког решења под насловом „**Контрола гастроинтестиналних хелмината малих преживара у ланцу производње од одгајивача до потрошача**“.

Аутори техничког решења су: др Иван Павловић, др Виолета Царо - Петровић, др Слободан Станојевић, др Немања Здравковић, др Славољуб Станојевић, др Марија Павловић, др Александар Тасић, др Јасна Курељушић

МИШЉЕЊЕ РЕЦЕНЗЕНТА О ТЕХНИЧКОМ РЕШЕЊУ

Рукопис техничког решења под насловом „**Контрола гастроинтестиналних хелмината малих преживара у ланцу производње од одгајивача до потрошача**“ је написан на 31 страни и подељен је у 9 поглавља.

У првом поглављу „**Проблем који се техничким решењем решава**“ аутори су навели проблем који би се овим техничким решењем решио. Аутори наводе чињеницу да се начином гајења који је већ вековима устаљен, код малих преживара стиче низ услова који погодују развоју и одржавању великог броја обољења различите етиологије. Међу њима, једно од водећих места заузимају паразитске инфекције. У нашим условима гајења још увек преовладава екстензиван начин овчарења. Овце су у таквим условима подложне утицају различитих патогена, који у великом броју случајева наносе велике економске штете. Аутори су детаљно навели све факторе који доприносе појави, одржавању и ширењу паразитоза, а међу значајне чиниоце у епизоотиологији ових оболења закључују да спадају и непросвећеност становништва, првенствено сточара.

У другом поглављу „**Стање решености здравственог проблема у свету**“ аутори наводе да многобројни подаци из светске литературе говоре у прилог чињеници да желудачно-цревна стронгилидоза представља најчешће паразитско обољење оваца и коза. У целом свету је изузетно велики број животиња старијих категорија инфициран великим бројем врста нематода, а од још је већег значаја да инфекција подмлатка која настаје већ у првим месецима живота. Анализирали су проблем паразитских инфекција у земљама са развијеним овчарством и у земљама где претежно екстензиван начин овчарења.

У трећем поглављу „**Стање решености здравственог проблема у Србији**“ Аутори су спровели истраживања паразитске фауне оваца и коза у Србији. Истраживања су била примарно фаунистичког карактера уз праћење преваленце, инциденце и сезонског појављивања, као и економских губитака које су паразитозе наносиле овој производњи. Аутори су навели податке о стању и раширености паразитских инфекција у Србији. Такође су дали приказ присутности паразитских инфекција од педесетих година прошлог века до данашњих дана са освртом на скорашња пројектна истраживања која су третирали проблематику паразитских инфекција. Наведени пројектни резултати су били основ за писање овог техничког решења. Аутори су навели да је основни циљ програма контроле паразитских инфекција побољшање здравственог статуса оваца и коза у Републици Србији.

Спречавање појаве и ширења паразитских инфекција предузимањем одређених превентивних мера има за циљ смањење преваленције паразита чиме се постиже да на кланице доспе што мањи број инфицираних животиња, тако да се ризик од појаве паразитских зооноза у меду и производима од овчијег и козјег меса држи на нултом нивоу. Аутори су велики значај дали и спровођењу превентивних мера.

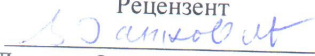
У четвртом поглављу „**Опис техничког решења**“ аутори наводе да је примена интегрисаног концепта контроле инфекције паразитима захтевала је систематско праћење инфекције на пашњацима, фармама и кланицама пре и после примењених мера. Свакако, комплексност проблема захтевала је укључивање свих релевантних субјеката, првенствено ветеринарске службе, почев од фарми па до кланица. У циљу утврђивања преваленце паразитских инфекција аутори техничког решења су прикупљали материјал за копролошки преглед. Такође су вршили преглед на линији клања, а рађена је и обдукција угинулих животиња и истовремено је вршен преглед на паразите. Паразити су детерминисани на основу морфолошких карактеристика по кључевима датим од стране. Euzeby-a i Soulsby-a. На основу добијених налаза се приступило примени збира решења која су као целина инкорпорирани у једну целину чији је циљ контрола паразитских инфекција на паши и у торовима и коначно њихова ерадикација.

На основу места апликације појединих сегмената овог технолошког решења они се могу груписати у две основне целине - мере које се предузимају на паши и торовима и мере које се предузимају на кланицама.

Аутори су се осврнули на организацију биосигурносних мера (дезинфекције, дезинсекције и дератизације). Спровођење зоохигијенских мера изузетно је значајно с обзиром да је код нас у великој мери заступљена екстензивна производња односно номадски вид овчарења. Интезивни вид држања оваца на фармама које имају затворен циклус производње представља императив у овој грани сточарства. На таквим фармама лакше је спровођење профилактичких мера, организована је здравствена заштита и самим тим минимална је употреба лекова. Оно што би још било потребно да би се наведене мере успешно спровеле је да се врши едукација радника на фармама.

На основу горе изнетог предлажем да се рукопис под насловом „Контрола гастроинтестиналних хелмината малих преживара у ланцу производње од одгајивача до потрошача“ прихвати као техничко решење.

Београд
15.11.2022. год.

Рецензент

Др Љиљана Јанковић, ванредни професор
Катедра за зоохигијену
Факултет ветеринарске медицине
Универзитет у Београду